УДК 332.155/338.3

Грек А. В.
аспірантка кафедри економіки праці та розвитку сільських територій
Національного університету біоресурсів і природокористування України

ЗАБЕЗПЕЧЕНІСТЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ РЕСУРСНО-ТЕХНІЧНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ

Анотація. *В статті вивчено та проаналізовано динаміку парку машин для тваринництва у сільськогосподарських підприємствах, виробництво окремих видів сільськогосподарської техніки в Україні та рівень технічного забезпечення сільськогосподарських підприємств різних організаційно-правових форм господарювання. Обґрунтовано теоретичні положення стосовно покращення технічного оснащення сільськогосподарських підприємств аграрного сектору України. Доведено, що з метою покращання ситуації доцільно створити машинно-технічні об'єднання з оптимально укомплектованим складом виробничих засобів, що дадуть змогу раціонально використовувати ресурси підприємства, а також забезпечать ефективне виробництво в цілому.*

Ключові слова: *ресурсно-технічний потенціал, матеріально-технічна база, машинно-тракторний парк, забезпеченість, аграрне виробництво, сільськогосподарські підприємства*

Постановка проблеми. Однією з найкритичніших проблем вітчизняного агропромислового комплексу є технічне забезпечення сільськогосподарських товаровиробників. Сучасний стан машинно-тракторних парків підприємств не задовольняє технологічні потреби сільськогосподарського виробництва, що негативно впливає на продовольчу безпеку країни. Темпи вибуття сільськогосподарської техніки зі складу машинно-тракторних парків випереджають темпи їх оновлення. Машини та обладнання є головним виробничим елементом матеріально-технічної бази сільського господарства. На сучасному етапі розвитку суспільства неможливо досягнути успіху в сільському господарстві баз розвинутої технічної бази, спроможній забезпечити відповідний технологічний рівень аграрного виробництва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Важливість вивчення даної проблеми підтверджується великою кількістю наукових розробок теоретико-методичного характеру. Зокрема, в розробку даної проблеми значний внесок зробили провідні економісти-аграрники: Я.К. Білоусько, М.Г. Вергун, П.А. Денисенко, О.Ю. Єрмаков, В.В. Іванишин, В.В. Марченко, Г.М. Підлісецький, В.О. Питулько, П.Т. Саблук, В.П. Ситник, В.С. Шебанін, В.П. Яковенко та інші. Однак недостатньо опрацьованими залишаються проблеми забезпеченості сільськогосподарських підприємств ресурсно-технічним потенціалом. Все це свідчить про актуальність теми, а відтак зумовило вибір напряму дослідження в науковому і практичному аспектах.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є узагальнення досвіду вітчизняних науковців у вирішенні питань, пов'язаних із забезпеченням сільськогосподарських підприємств ресурсно-технічним потенціалом та обґрунтуванням практичних рекомендацій щодо поліпшення їх технічного оснащення.

Виклад основного матеріалу. В процесі реформування аграрного сектора економіки України та створення нових організаційно-правових форм господарювання відбулося погіршення стану розвитку сільськогосподарських підприємств, особливо забезпечення ресурсно-технічним потенціалом. За останні роки парк обприскувачів зменшився у 3,2 рази, а штангових обприскувачів – у 2,7 рази, тому і обробки виконуються не в агротехнічні строки, що призводить до істотних втрат врожаю. Натомість витрати на пестициди до 30 разів вищі за експлуатаційні витрати на їхнє внесення, а відтак доцільно, щоб вони вносились в оптимальні строки.

Варто відзначити, що основними проблемами механізації захисту рослин є [1]: відсутність на ринку самохідних обприскувачів вітчизняного виробництва, які мали б доступну для сільгоспвиробника ціну; недо-

статня обізнаність сільгоспвиробників з новими високоефективними методами обприскування. Зокрема, далеко не всі знають про ефективність інжекторних розпилювачів, обприскувачів з примусовим осадженням крапель, систем автоматичної настройки на оптимальні режими роботи і контролю за їх виконанням.

Слід відмітити, що некраще становище із забезпеченням господарств валковими жниварками для роздільного комбайнування та засобами для збирання соломи. Нестача зернозбиральної техніки призводить до великих втрат урожаю (10-15%) та особливо – якості зерна, що оцінюються втратами до 100 млн грн щороку. Несвоєчасне збирання хлібів призводить до розповсюдження бур'янів, хвороб та шкідників рослин, втрат продуктивної вологи, погіршення якості обробітку ґрунту, підвищення витрат енергії на обмолот зерна і обробіток ґрунту та прискоренню фізичного спрацювання зернозбиральних комбайнів, ґрунтообробних машин і тракторів.

Відсутність економічної зацікавленості товаровиробників у розвитку тваринництва, соціальні та інші фактори призвели до різкого скорочення поголів'я тваринництва, а відповідно і до занепаду в кормовиробництві – визначальному факторі продуктивності тварин. Динаміка парку машин для тваринництва у сільськогосподарських підприємствах Васильківського району Київської області наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Динаміка парку машин для тваринництва у сільськогосподарських підприємствах Васильківського району Київської області

(на початок року)

Вид техніки	Роки					2014 р. у % до 2010 р.
	2010	2011	2012	2013	2014	
Сінокосарки тракторні (без косарок-подрібнювачів)	32	31	29	26	28	87,5
Косарки-подрібнювачі (КПИ-2,4; УФ-1,8)	20	21	22	16	14	70,0
Косарки-плющилки, всього	12	10	7	10	14	116,7
Прес-пакувальники, включаючи прес-підбирачі	17	16	18	18	16	94,1
Жатки валкові, всього	41	40	31	23	27	65,9
Кормозбиральні комбайни (включаючи силосозбиральні)	22	21	18	12	12	54,5
у т.ч. самохідні	8	8	5	3	4	50,0
Доїльні установки та апарати	25	23	14	11	13	52,0
Очищувачі-охолоджувачі молока	12	12	8	6	5	41,7
Молочні сепаратори	1	1	1	1	1	100,0
Інкубатори	20	18	24	20	20	100,0
Машини і механізми для приготування кормів	15	15	13	14	15	100,0
Роздавачі кормів:						
для великої рогатої худоби	19	18	17	18	17	89,5
для свиней	7	6	5	5	5	71,4

Розраховано автором за даними звітності сільськогосподарських підприємств Васильківського району Київської області за 2010-2014 рр. [6].

*Сільськогосподарські підприємства, що ведуть бухгалтерський облік у повному обсязі.

Аналіз даних табл. 1 свідчить, що за аналізований період дослідження кількість сінокосарок тракторних (без косарок-подрібнювачів) зменшилася на 12,5%, косарок-подрібнювачів (КПИ-2,4; УФ-1,8) – на 30%, прес-пакувальників – на 5,9%, жаток валкових – на 34,1%, кормозбиральних комбайнів (включаючи силосозбиральні) – на 45,5%, доїльних установок та апаратів – на 48%, очищувачів-охолоджувачів молока – на 58,3%, роздавачів кормів для великої рогатої худоби та свиней відповідно – на 10,5% і на 28,6%.

Отже, такий стан матеріально-технічної бази не відповідає потребам галузі і не дає можливості вчасно заготовляти достатню кількість високоякісних кормів, впроваджувати нові наукоємні технології заготівлі кормів. Тому задачею галузі є підтримання в роботоздатному стані наявної техніки та оновлення технологічних комплексів новими, більш ефективними кормозбиральними машинами.

Техніка в роботоздатному стані повинна підтримуватися за рахунок відновлювальних ремонтів і модернізації наявних кормозбиральних комбайнів та інших технічних засобів, а також поновлення парку машин новою технікою, виробництво якої освоєно підприємствами Київської області та України. Для цього, поліпшуючи якість та розширюючи можливості технічних засобів, мають бути здійснені заходи заохочення сільгоспвиробників у придбанні вітчизняної кормозбиральної техніки. На цьому самому етапі повинні бути створені та підготовлені до серійного виробництва технічні засоби нового покоління [3].

З метою зниження витрат матеріально-технічних та енергетичних ресурсів на виробництво продукції тваринництва повинні постійно здійснюватися заходи щодо впровадження прогресивних технологій створення та використання пасовищ та сіножатей. Особлива увага має бути приділена підвищенню якості кормів та зменшенню їхніх втрат при заготівлі, зберіганні та використанні. Це досягатиметься за рахунок розроблення та впровадження технологій заготівлі силосу із збільшеним вмістом зернової складової, силосу з кукурудзи пізньої фази стиглості, зерносінажу, різаного сіна з досушуванням активним вентилюванням, зберігання кормів, запакованих у плівку. Для цього слід впроваджувати у сільськогосподарське виробництво широкозахватні ротаційні косарки-плющилки, косарки-кондиціонери динамічної дії, широкозахватні ротаційні граблі-ворушилки, пакувальники рулонів та паків у поліетиленову плівку, комбіновані прес-підбирачі-пакувальники, навантажувачі рулонів та паків, спеціалізовані транспортні засоби для перевезення пакованих кормів, підбирачі-навантажувачі різаного сіна, кормозбиральні комбайни з розширеними функціональними можливостями, засоби захисту кормів від гризунів, технічні засоби для поліпшення лук і пасовищ.

Виробництвом техніки займаються в основному підприємства Мінпромполітики, а функції маркетингу і постачання, ремонту та технічного і виробничого обслуговування віднесені до структурних формувань Міністерства аграрної політики, підприємств іншого підпорядкування або приватних структур. Така ситуація гальмує хід технічного переоснащення аграрного виробництва.

Через фінансову неспроможність сільськогосподарських товаровиробників купувати нову техніку заводи-виробники, втративши ринки збуту не розширюють виробництво (табл. 2), не модернізують виробничі потужності. Вони завантажені на 10-20%, знос технологічного обладнання досягає 70-80%, а його середній вік – 30-35 років. Відставання вітчизняного сільськогосподарського машинобудування від зарубіжних аналогів енергетичних засобів, збиральних машин, комбінованих агрегатів сягає майже двох поколінь.

Аналізуючи дані табл. 2, варто зауважити, що у 2014 р. виробництво сільськогосподарської техніки в Україні зменшується, зокрема, трактори для сільського та лісового господарства на 3,6%, розпушувачі та культиватори – на 14,2, сівалки – на 16,6, зернозбиральні комбайни – на 44,1, машини для приготування кормів для тварин – на 3,2% порівняно з 2013 р.

Таблиця 2

Виробництво окремих видів сільськогосподарської техніки в Україні

(шт.)

Види техніки	Рік						2014 р. у % до	
	2005	2006	2011	2012	2013	2014	2005р.	2013р.
Трактори для сільського та лісового господарства, шт.	5543	5189	6847	5280	4273	4121	74	96,4
Борони дискові, шт.	4520	4825	7421	1645	1975	2044	45	103,5
Борони (крім дискових), шт.	20400	5500	11054	7500	7769	7881	39	101,4
Розпушувачі та культиватори, шт.	8000	6400	7396	4652	4358	3739	47	85,8
Сівалки, шт.	11300	3800	4939	2721	3589	2995	27	83,4
Косарки (у тому числі тракторні навісні різальні механізми), шт.	3800	1800	2264	2803	2724	2945	78	108,1
Комбайни зернозбиральні, шт.	308	97	399	59	68	38	12	55,9
Машини для приготування кормів для тварин, тис. шт.	107	187	161	123	102	99	92	96,8

Розраховано автором за даними звітності Державної служби статистики України.

Проте спостерігається ріст виробництва борін дискових та косарок (у тому числі тракторні навісні різальні механізми) (збільшення відповідно на 3,5% і на 8,1%). Це є позитивною тенденцією у розвитку галузі рослинництва.

Застаріле технічне і технологічне обладнання машинобудівних заводів і проектно-конструкторських організацій помічається й на якості, надійності, продуктивності і економічності машин вітчизняного машинобудування, внаслідок чого вони за цими показниками не конкурентоспроможні не лише на зовнішньому, а й на внутрішньому ринку техніки. Виникла реальна загроза втрати вітчизняним сільськогосподарським машинобудуванням свого ринку технічних засобів, який досить інтенсивно заповнюється більш досконалими машинами зарубіжних фірм і, особливо, вживаними, які значно дешевші нових. Придбання сільськогосподарськими товаровиробниками вживаної техніки щорічно зростає, оскільки пропонується зарубіжними фірмами переважно на умовах товарного кредиту.

Використовуючи світовий досвід, новітні досягнення науковців і практиків, міжнародний розподіл праці, проводячи цілеспрямовану технічну політику й об'єднуючи фінансові зусилля, вони досягли значних успіхів у виробництві високопродуктивної та якісної техніки. Нинішній етап розвитку сільськогосподарського машинобудування характеризується все більш зростаючими концентрацією, спеціалізацією та інтеграцією виробництва.

Кризова ситуація в АПК України зумовила руйнування ресурсно-технічного потенціалу у сільськогосподарських підприємствах, який зазнав істотного скорочення. Низький рівень ефективності використання земельних ресурсів, який має місце на сучасному етапі господарювання, зумовлений недотриманням технологій, незадовільним технічним оснащенням аграрних виробників. Оскільки одним із найважливіших завдань забезпечення продовольчої безпеки України є збільшення врожайності сільськогосподарських культур, цього можна досягти інтенсифікацією аграрного виробництва на інноваційній основі. Останнє передбачає засто-

сування науково обґрунтованих систем підвищення родючості ґрунтів через застосування засобів хімізації, насамперед мінеральних добрив, здійснення хімічної меліорації, використання сучасних високопродуктивних сільськогосподарських машин і механізмів. За нестачі власної сільськогосподарської техніки агровиробники повинні вишукувати різні шляхи її залученні в сільськогосподарське виробництво, тобто через машинно-технологічні станції, на засадах лізингу, створенням обслуговуючих кооперативів тощо [7].

Забезпеченість сільськогосподарських підприємств технікою і високопродуктивне використання її мають особливе значення. Адже кількість і якість аграрної продукції залежать від дотримання визначених строків виконання окремих виробничих процесів і робіт.

Успішне функціонування будь-якого аграрного підприємства вимагає наявності належної матеріально-технічної бази та ефективного використання всіх її складових. Потреба сільськогосподарського виробництва у машинах і обладнанні нині задоволена менше, ніж наполовину, вони застарілі й фізично та морально зношені [8]. На сьогодні придбання необхідних машин та механізмів для кожного господарства стає практично нерозв'язаною задачею: по-перше, якщо, наприклад, фермерське господарство невелике за площею, то навіть придбаний повний парк техніки не окупить всіх затрат на його купівлю та утримання; по-друге, для придбання техніки необхідні одночасно великі кошти, яких, як правило, у багатьох сільськогосподарських підприємств немає; по-третє, навіть якщо взяти потрібні кошти в кредит, розрахуватися за нього буде дуже важко.

Таким чином, постає надзвичайно важка і нагальна проблема в забезпеченні сільськогосподарських підприємств необхідною кількістю потрібної техніки. Питання, пов'язані із технічним забезпеченням сільського господарства, знаходяться в центрі уваги значної частини науковців, однак дуже багато моментів цієї задачі ще не розв'язано.

Процес становлення основ ринкової економіки в Україні відбувався в умовах значної кризи та падіння рівня виробництва всіх товарів, що дало поштовх до значних структурних перетворень у економіці. Ці процеси є наслідком дії як об'єктивних, так і суб'єктивних факторів. Вихід з такого становища можливий лише за рахунок підвищення ефективності виробництва на основі формування системи незалежних товаровиробників як у народному господарству в цілому, так і в сільському господарстві зокрема [9].

Одним із основних чинників подальшого розвитку цієї галузі є рівень її ресурсозабезпечення. Нинішня матеріально-технічна база сільськогосподарських підприємств є надмірно спрацьованою й продовжує високими темпами деградувати, як і соціальна інфраструктура села. Сучасні тенденції динаміки ресурсозабезпеченості сільськогосподарських підприємств країни, які в недалекому минулому були основними виробниками сільськогосподарської продукції, мають свої особливості. Скорочення ними площ використовуваних сільськогосподарських угідь і обсягів матеріально-технічних ресурсів відбувається значно швидшими темпами, ніж у галузі в цілому. Разом з тим зменшується і чисельність зайнятих у них працівників. Зумовлено це, головним чином, розширенням виробничої бази особистих селянських господарств значною мірою за рахунок сільськогосподарських підприємств. Це призводить до того, що технічна оснащеність і капіталоозброєність галузі мають стабільну тенденцію до зниження.

Проблема оновлення матеріально-технічної бази сільського господарства в умовах пореформеного розвитку є однією з пріоритетних у сучасних галузевих наукових і прикладних дослідженнях [4]. У наукових працях та офіційних публікаціях розробляються методологічні підходи і практичні рекомендації щодо створення дієвих механізмів забезпечення сільських товаровиробників технічними засобами, організації відповідної ринкової інфраструктури, створення системи технічного обслуговування тощо. Проте відсутність кардинальних змін у покращенні матеріально-технічного забезпечення галузі протягом тривалого періоду вимагає продовження наукових розробок у цьому напрямку на основі вивчення та уза-

гальнення передового іноземного і вітчизняного досвіду, сучасних тенденцій розвитку світового аграрного виробництва.

Техніка є одним з найважливіших елементів продуктивних сил суспільства, але важливо мати не лише кількісний стан технічних засобів, а й необхідну потужність силових машин та відповідний набір робочих причіпних, навісних машин і знарядь. Проте тривала економічна криза позначилася і на технічному стані сільськогосподарського виробництва продукції. Відбувається зниження рівня технічного забезпечення, фізичне та моральне старіння наявного машинно-тракторного парку аграрних підприємств. Технічне забезпечення сільського господарства досягло нині критичної межі. Понад 90% наявних технічних засобів через їх зношеність потребують негайної заміни. Аналіз рівня технічного забезпечення сільськогосподарських підприємств Васильківського району Київської області різних організаційно-правових форм господарювання свідчить, що він знижується (табл. 3).

Таблиця 3

Забезпеченість сільськогосподарських підприємств Васильківського району Київської області різних організаційно-правових форм господарювання основними видами техніки у 2014 р.

(на кінець року)

Види техніки	Сільськогосподарські підприємства, всього		З них фермерські господарства	
	од.	у % до 2010	од.	у % до 2010
Трактори всіх марок у т.ч.:	467	101,5	117	104,2
наявність тракторів усіх марок (без тракторів на яких, змонтовані машини)	422	110,5	87	106,1
наявність тракторів, на яких змонтовані машини	45	57,7	30	99,2
Зернозбиральні комбайни	51	73,9	32	110,3
Кукурудзозбиральні комбайни	1	33,3	-	-
Кормозбиральні комбайни	12	54,5	4	100,0
Картоплезбиральні комбайни	4	100,0	-	-
Картоплесаджалки	8	66,7	-	-
Бурякозбиральні машини	19	79,2	2	66,7
Жатки валкові	27	65,9	8	133,3
Сівалки всіх видів	154	88,5	44	115,8
Сінокосарки тракторні	28	87,5	7	87,5
Розкидачі гною і добрив	70	129,6	10	83,3
Машини для захисту сільськогосподарських культур	73	182,5	11	122,2
Техніка для післяурожайних робіт	33	97,1	8	114,3

Дані табл. 3 свідчать, що сільськогосподарські підприємства різних організаційно-правових форм господарювання не в повній мірі забезпечені основними видами техніки. Встановлено, що в досліджуваному регіоні у 2014 р. спостерігається зменшення таких основних видів техніки, як тракторів, на яких змонтовані машини – на 42,3%, зернозбиральних комбайнів – на 26,1, кукурудзозбиральних комбайнів – на 66,7, кормозбиральних комбайнів – на 45,5, картоплесаджалок – на 33,3, бурякозбиральних машин – на 20,8, жаток валкових – на 34,1, сівалок всіх видів – на 11,5% порівняно з даними 2010 р. Щодо фермерських підприємств Васильківського району Київської області, то ситуація дещо краща. Так, забезпеченість тракторами всіх марок у 2014 р. збільшилася

на 4,2%, зернозбиральними комбайнами – на 10,3%, жатками валковими – на 33,3%, сівалками всіх видів – на 15,8%, машинами для захисту сільськогосподарських культур – на 22,2%, технікою для післяурожайних робіт – на 14,3%.

Варто відзначити, рівень забезпеченості зернозбиральними комбайнами залежить від низки факторів: розміру посівних площ відповідних культур, урожайності, тривалості обмеженого періоду збирання, одиничної продуктивності окремих модифікацій комбайнів, рівня міжгосподарського використання машин, розвитку відповідної галузі сільськогосподарського машинобудування у країні, державної підтримки сільського господарства та ін.

Зменшення парку зернозбиральних комбайнів в економічно розвинених країнах світу обумовлюється, головним чином, впровадженням у виробництво нових високопродуктивних машин, що мають високу одиничну потужність двигуна, нову технічну конструкцію (наприклад, більший діаметр молотильного барабану, кількість клавішів соломотрясу тощо) і, відповідно, більшу продуктивність (годинну, змінну і сезонну). Крім того, тут відбувається постійне зростання рівня концентрації сільськогосподарського виробництва внаслідок скорочення кількості ферм і збільшення середньої площі посівів зернових культур у них. Зростають також обсяги міжгосподарського використання зернозбиральних комбайнів за рахунок збільшення кількості пересувних загонів і машин у них.

Одним з основних показників якісного стану парку сільськогосподарських машин та обладнання є рівень їх оновлення, який показує питому вагу придбаних нових машин протягом календарного року у загальному парку. Темпи оновлення парку зернозбиральних комбайнів у сільськогосподарських підприємствах України за останні роки були дуже низькими. При цьому чітко простежується тенденція до оновлення суб'єктами господарювання машинно-тракторних парків переважно не новими, а таким, що були у використанні, збиральними машинами зі вторинного ринку. Крім того, певну частку комбайнів та інших машин сільські товаровиробники отримували за роздільним балансом у процесі реорганізації організаційно-правових форм [5].

Рівень оснащеності зернозбиральними комбайнами сільського господарства багатьох країн залежить від аграрної політики, що проводиться їх урядами. Високі витрати на виробництво сільськогосподарської продукції не можуть бути відшкодовані цінами на неї. Тому держава змушена надавати фінансову підтримку сільськогосподарським товаровиробникам, розмір якої дозволяє отримувати їм прибуток на нормативному рівні. Разом з амортизаційними відрахуваннями вона використовується на техніко-технологічне переоснащення аграрного виробництва. Основними формами державної підтримки є дотації до цін на продукцію, що реалізується, на гектар земель сільськогосподарського використання або на одну голову худоби, прямі субсидії на придбання техніки.

Одним із напрямів вирішення проблеми технічного забезпечення товаровиробникам сільськогосподарської продукції, як переконливо доводить В.Л. Валентинов [2], є розвиток форм міжгалузевих відносин в АПК, зокрема вертикальна координація в межах агропромислових циклів, яка характеризується контрактними відносинами між товаровиробниками та несільськогосподарськими суб'єктами. У свою чергу суб'єкти несільськогосподарського бізнесу надають комплекс послуг товаровиробникам, пом'якшуючи при цьому нееквівалентність міжгалузевих відносин.

На нашу думку, основними формами послуг товаровиробникам повинні бути: підтримка ресурсного забезпечення через закупівлю матеріально-технічних ресурсів, які потім перепродуються товаровиробникам на кращих умовах; підтримка інвестування через здійснення інвестицій у відповідні сільськогосподарські підприємства; безпосереднє кредитування товаровиробників сільськогосподарської продукції, що забезпечує уникнення високих витрат; сприяння одержанню банківських кредитів через виконання функцій гарантування цих кредитів; надання консультаційних послуг.

Висновки. Результати досліджень вказують на те, що економічно потужним господарствам із великими обсягами робіт

комплектувати машинно-тракторний парк необхідно виходячи з власних можливостей, а економічно слабким господарствам із невеликими обсягами робіт – доцільно кооперувати кошти для закупівлі техніки й використовувати її на міжгосподарській основі. Це дасть змогу за менших капіталовкладень сформувати раціональний парк машин та інтенсивніше його використовувати. У технічно-справному стані машини підтримуються за рахунок відновлювальних ремонтів. Проте можливості таких ремонтів щороку скорочуються, оскільки виходять з ладу базові компоненти конструкцій машин.

Список літератури

1. Білоусько Я.К. Перспективи розвитку технічного забезпечення аграрного виробництва / Я.К. Білоусько, П.А. Денисенко, П.А. Питулько // Економіка АПК. – 2004. – № 1. – С. 22-26.
2. Валентинов В.Л. Вертикальна координація як фактор забезпечення еквівалентності міжгалузевих відносин в АПК / В. Л. Валентинов // Економіка АПК. – 2008. – № 6. – С. 15-19.
3. Грицишин М.І. Концептуальні питання відтворення матеріально-технічної бази аграрного сектору економіки України / М.І. Грицишин, В.В. Адамчук // Вісник аграрної науки. – 2007. –№ 4. – С. 49-53.
4. Єрмаков О.Ю. Ресурсно-технічне забезпечення сільськогосподарських підприємств / О.Ю. Єрмаков, Н.І. Труш. – К.: ЦП «Компринт», 2012. – 173 с.
5. Концепція Державної цільової економічної програми впровадження в агропромисловому комплексі новітніх технологій виробництва сільськогосподарської продукції на період до 2016 року: [схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 грудня 2009 р. № 1650-р] // Агрокомпас. – 2010. – № 2. – С. 9-10.
6. Основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств Васильківського району Київської області за 2010-2014 рр. Форма № 50-сг (річна). Державна служба статистики України.
7. Підлісецький Г.М. Економічні проблеми технічного забезпечення сільського господарства / Г.М. Підлісецький, В.Л. Товстопят // Економіка України. – 2008. – № 11. – С. 81-87.
8. Сайко В. Актуальні проблеми землеробства: простих шляхів мінімізації обробітку ґрунту не буває / В. Сайко // Техніка для АПК. – 2008. – № 1. – С. 8-14.
9. Тихоненко О.В. Економічні аспекти використання іноземної зернозбиральної техніки в Україні / О.В. Тихоненко // Економіка АПК. – 2009. – № 5. – С. 61-65.

Grek A. V.
Postgraduate student of the department of labor economics and development of agricultural technologies
Of the National University of Biological Resources and Natural Resources Management of Ukraine

Summary.

One of the most critical problems of the national agricultural complex is technical support of agricultural goods producers. Current condition of machine and tractor fleets of the companies does not meet technological needs of agricultural production, which negatively affects food security of the country. Rate of functional loss of agricultural machinery from the machinery and tractor fleet is ahead of the rate of it renewal. Machinery and equipment is a key producing element of the material and technical base of agriculture. At the modern stage of development of society agricultural success cannot be reached without developed technical base, capable to provide the appropriate technological level of agricultural production.

In the process of reforming agricultural sector of Ukrainian economy and creating new business legal forms of management the condition of agricultural enterprises has worsen, especially providing of resource and technical potential. Lack of economic interest in goods producers in development of livestock, social and other factors led to a sharp reduction in the number of livestock, and hence to the decline in fodder production - the determining factor of animals productivity.

The article studied and analyzed the dynamics of machinery fleet for livestock in agricultural enterprises, production of certain types of agricultural machinery in Ukraine and level of technical support of agricultural enterprises of different legal forms. It justifies theoretical provisions concerning improving technical equipment of agricultural enterprises of the agricultural sector of Ukraine. It proved that in order to improve the situation, it is advisable to create machine-technical association with optimally stocked warehouse of production facilities that will allow rational use of enterprise resources as well as ensure efficient production in total.

The research results indicate that the economically powerful enterprises with large amount of work should complete their machinery and tractor fleet basing on their capabilities and economically weak enterprises with small volumes of work should cooperate funds to buy equipment and use it on inter-farm basis. This will allow with smaller investments create a rational machinery fleet and more intensively use it. Technical sound state of machines is provided using repairs. However, possibilities of such repairs are reduced every year because of breaking down of the basic components of construction of machines.